

Mei 2020

Beste collega's,

Met deze nieuwsbrief willen wij u informeren over de werkzaamheden van het Nederlands Referentielaboratorium voor Bacteriële meningitis (NRLBM). Ook maken we graag van de gelegenheid gebruik om recente veranderingen binnen de organisatie onder de aandacht te brengen.

Algemeen

Al meer dan 40 jaar verzorgt het NRLBM in samenwerking met het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM) de surveillance van bacteriële meningitis. Hiervoor vragen we u isolaten uit liquor ongeacht species alsmede alle isolaten van de species *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae* en *Haemophilus influenzae* uit een steriele lichaamslocatie in te sturen. In de loop der jaren zijn de criteria voor het insturen van isolaten op verzoek van het RIVM uitgebreid en staan gespecificeerd op de achterzijde van ons inzendformulier. Voor de volledigheid is een overzicht van de in te zenden materialen op de volgende pagina bijgevoegd. Op basis van de verzamelde gegevens beoogt het NRLBM de (moleculaire) epidemiologie van bacteriële invasieve ziekten te monitoren, uitbraken te identificeren en monitoren en vaccin effectiviteit en antibioticum gevoeligheid te evalueren. Deze data worden per jaar gepubliceerd in ons jaarverslag, dat beschikbaar is op onze [website](#).

Nieuw hoofd NRLBM

Per 4 april 2020 heeft Dr. Arie van der Ende na meer dan 20 jaar afscheid genomen als hoofd van het NRLBM. Hij is opgevolgd door Dr. Nina van Sorge. Dr. van Sorge is tevens aangesteld als universitair hoofddocent bij de afdeling Medische Microbiologie en Infectiepreventie binnen het Amsterdam UMC, locatie AMC.

Dr. van Sorge heeft tijdens haar post-doctoraal onderzoek in de Verenigde Staten (2007-2012) fundamenteel onderzoek gedaan naar de moleculaire mechanismen die bacteriën gebruiken om de bloedsheersbarrière te passeren. Momenteel ligt de focus van haar fundamentele onderzoek op het ontrafelen van de moleculaire pathogenese van de Gram-positieve bacteriën *Streptococcus pyogenes* en *Staphylococcus aureus*, waarvoor zij recent een Vici subsidie toegekend kreeg door ZonMW. Zij ziet de combinatie van moleculaire epidemiologie binnen het referentie laboratorium en fundamenteel onderzoek als een uitgelezen mogelijkheid om bij te kunnen dragen aan het ontwikkelen van nieuwe behandelingen en vaccins.

Invloed Covid-19 op invasieve bacteriële infecties en Europees initiatief

Sinds half maart de maatregelen tegen verspreiding van het Covid-19 virus zijn afgekondigd, is het aantal ingestuurde isolaten van *N. meningitidis*, *S. pneumoniae* en *H. influenzae* de afgelopen 2 maanden met respectievelijk 85%, 82% en 70% afgenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Via een Europees samenwerkingsverband tussen referentielaboratoria worden de data van deze drie bacteriële pathogenen nu samengebracht in één database binnen PubMLST. De bevindingen zullen zo snel mogelijk worden gerapporteerd.

Praktische aandachtspunten

Met betrekking tot het verwerken van de aanvragen die worden ingestuurd hebben we nog een paar zaken waar we graag de aandacht voor vragen:

- Wilt u zorgen dat aanvragen goed geadresseerd worden? Ons postadres is Antwoordnummer 153, kamer IA3-120, 1100WC Amsterdam. Binnen het AMC wordt de post eerst verspreid naar de afdelingen en daarna pas geopend. Verkeerde adressering levert daardoor ongewenste vertraging op.
- Wilt u de aanvraagformulieren zo volledig mogelijk invullen? We missen nu vaak gegevens over bijv. de behandellocatie. Veel labs hebben inmiddels een regiofunctie gekregen. Daarom is deze informatie van belang bij een aantal studies die in samenwerking met ons laboratorium lopen.

- Voor goede en duidelijke identificatie verzoeken wij u gebruik te maken van eenduidige nummering op zowel het aanvraagformulier als de byoux. We ontvangen regelmatig aanvragen met 2 of 3 monster-/lab-/opstuurnummers. Dit leidt soms tot verwarring.

- Met ingang van 26 mei jl. is ons email-adres veranderd naar reflab@amsterdamumc.nl. Zou u dit willen aanpassen in uw adressenbestand?

Wij hopen dat we met deze nieuwsbrief het belang van het NRLBM hebben onderstreept en kijken uit naar onze verdere samenwerking. Voor vragen en opmerkingen over deze nieuwsbrief kunt u contact opnemen via bovengenoemd email adres.

Met vriendelijke groet,
Medewerkers van het Nederlands
Referentielaboratorium voor Bacteriële Meningitis.

Agaath Arends-van 't Klooster
Ilse de Beer-Schuurman
Wendy Bril-Keijzers
Monique Feller
Wieke Freudenburg, arts-microbioloog
Nina van Sorge, Hoofd, moleculair microbioloog

NIEUWSBRIEF

WELKE MATERIALEN INZENDEN ?

1. Isolaten uit liquor van:

Patiënten met bacteriële meningitis, ongeacht species
Patiënten met cryptokokken meningitis

2. Isolaten uit bloed van:

Alle patiënten met (verdenking op) bacteriële meningitis

3. Daarnaast isolaten uit bloed van:

1. *N.meningitidis*, alle leeftijden
2. *S.pneumoniae*, alle leeftijden
3. *H.influenzae*, alle leeftijden
4. *L.monocytogenes*, alle leeftijden
5. *C.neoformans*, alle leeftijden
6. *E.coli*, patiënten < 1 jaar
7. *S.agalactiae*, patiënten < 1 jaar

4. Liquor van:

Alle patiënten met verdenking van bacteriële meningitis
Alle patiënten met aangetoonde bacteriële meningitis, maar zonder isolaat (PCR positieven)
Alle patiënten met verdenking op cryptokokken meningitis

Onderzoek kan plaatsvinden op geïnactiveerde liquor (30 min, 56°C)

N.B. Bij voorkeur een klein deel van de **niet gecentrifugeerde** liquor (eventueel sediment + supernatant; minimaal 250 µl), in het door ons meegezonden verzendmateriaal (epje met schroefdop) inzenden

5. Serum van:

Patiënten met (verdenking op) cryptokokken meningitis (minimaal 250 µl in epje met schroefdop)
Voor evaluatie van de therapie bij patiënten met cryptokokken meningitis is herhaald onderzoek van de liquor aan te bevelen.

6. Overige isolaten of materialen

- *S.pyogenes* (GAS) isolaten van patiënten met puerperale koorts t.b.v.de EMM-typing. Clusteranalyse op aanvraag van de GGD.

Alléén GAS isolaten van patiënten met puerperale koorts inzenden! Deelnemers aan de IGAS-studie sturen alle invasieve GAS isolaten in.

- Isolaten t.b.v. een STUDIE; vermeld studienaam en studienummer rechts onderin
- Overige isolaten na overleg